

**การกำหนดทิศทางการพัฒนาหลักสูตรสู่ความเป็นเลิศตามเกณฑ์ AUN-QA
จากการวิเคราะห์ผลการประเมินแบบ Site Visit
ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์**

DETERMINING THE DIRECTION FOR CURRICULUM DEVELOPMENT TOWARDS EXCELLENCE BASED ON
THE AUN-QA CRITERIA: AN ANALYSIS OF THE SITE VISIT EVALUATION RESULTS OF THE FACULTY OF
EDUCATION, PRINCE OF SONGKLA UNIVERSITY

ปณิดา ดำรงสุสกุล
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
Panida Dumrongsusakul
Faculty of Education, Prince of Songkla University
Corresponding Author E-mail: panida.d@psu.ac.th

(Received : March 31, 2026; Edit : May 5, 2026; accepted : May 5, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์และจำแนกจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของหลักสูตรตามเกณฑ์ AUN-QA จากผลการประเมินแบบ Site Visit ย้อนหลัง 3 รอบการประเมิน ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 2) กำหนดทิศทางการพัฒนาหลักสูตรสู่ความเป็นเลิศตามเกณฑ์ AUN-QA โดยใช้ผลการวิเคราะห์ร่วมกับการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรกเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลทุติยภูมิจากระบบ PSAR-PSU ปีการศึกษา 2563, 2565 และ 2567 และระยะที่สองเป็นการสนทนากลุ่มเพื่อหาข้อสรุปเชิงยุทธศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า จุดเด่นคือ 1) ในปีการศึกษา 2567 ทุกเกณฑ์มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ารอบประเมินปี 2563 และ 2565 เกณฑ์ที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 มีจำนวนถึง 7 เกณฑ์จาก 8 เกณฑ์ 2) เกณฑ์ที่มีความโดดเด่นสูงสุดคือ Criteria 5 Academic Staff มีคะแนนเฉลี่ยทุกหลักสูตรในรอบการประเมิน 3 รอบ คือ 4.00 4.00 และ 4.10 โดยเฉพาะในประเด็นความรู้ความสามารถในศาสตร์ของตนเอง ประเด็นที่ควรพัฒนาอย่างเร่งด่วนคือ 1) การกำหนดคู่เทียบ (Benchmarking) เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 2) การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็นระบบเพื่อขับเคลื่อนการจัดการศึกษาแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์ (OBE) จากการสนทนากลุ่มได้แบ่งทิศทางการพัฒนาออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ทิศทางการพัฒนาด้านบุคคล (กลุ่มคณาจารย์และกลุ่มนักศึกษา) และทิศทางการพัฒนาด้านหลักสูตรซึ่งมีความสำคัญในการวางแผนเชิงกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรสู่มาตรฐานระดับอาเซียน การกำหนดทิศทางการพัฒนาทั้ง 2 ด้าน กำหนดให้งานวิเคราะห์ข้อมูลองค์กร ในหน่วยยุทธศาสตร์และแผนออกแบบการจัดเก็บข้อมูลร่วมกับหน่วยประกันคุณภาพ จัดทำสารสนเทศที่พร้อมใช้งานและแสดงการติดตามผลลัพธ์ให้กับหลักสูตรเพื่อขับเคลื่อนให้มีความโดดเด่นและบรรลุเป้าหมาย โดยการจัดทำ Dashboard และการติดตามตัวชี้วัดรายบุคคลผ่านระบบ Intranet เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการจัดทำรายงานในระดับหลักสูตรต่อไป

คำสำคัญ: เครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน, การประเมินแบบตรวจเยี่ยม, การประกันคุณภาพการศึกษา

Abstract

This research aimed to 1) analyze and categorize the strengths and areas for improvement of academic programs based on the AUN-QA (ASEAN University Network-Quality Assurance) framework, utilizing site visit evaluation results from three consecutive assessment cycles at the Faculty of Education, Prince of Songkla University, and 2) establish strategic directions for program development toward excellence by integrating the analytical results with focus group discussions. Employing a qualitative research methodology, the study was conducted in two phases: the first phase involved a content analysis of secondary data from the PSAR-PSU system for the academic years 2020, 2022, and 2024, while the second phase utilized focus group discussions to derive strategic conclusions.

The findings revealed that in the 2024 academic year, the average scores across all criteria surpassed those of previous cycles, with seven out of eight criteria exceeding 3.50. The highest-performing area was Criterion 5 (Academic Staff), which maintained scores of 4.00, 4.00, and 4.10, particularly regarding faculty expertise. Conversely, urgent areas for development included the establishment of formal benchmarking for continuous improvement and the creation of systematic stakeholder engagement processes to drive Outcome-Based Education (OBE). Furthermore, the strategic directions derived from the focus groups were categorized into personnel development (academic staff and students) and curriculum development. To support these objectives, the Institutional Data Analysis unit part of Strategic Planning and Quality Assurance units in collaboration with the department of quality assurance units, has been tasked with designing an integrated data collection system, utilizing interactive dashboards and individual KPI monitoring via the Intranet to provide accessible information for program-level reporting and the attainment of regional educational standards.

Keywords: AUN-QA, Site Visit, Educational Quality Assurance

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา นับเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการสร้างความสามารถในการแข่งขันระดับประเทศ และภูมิภาคอาเซียน (AUN-QA, 2023) การยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล จึงมีการนำกรอบการประกันคุณภาพ ASEAN University Network-Quality Assurance (AUN-QA) มาใช้เป็นกลไกหลักในการประเมินหลักสูตร การประเมินภายใต้กรอบ AUN-QA โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการ Site Visit เป็นการตรวจสอบเชิงลึกและรอบด้าน ที่ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการให้คะแนน แต่เน้นการค้นหา จุดเด่น (Strengths) และจุดที่ควรพัฒนา (Areas for Improvement: AFIs) เพื่อกระตุ้นให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลที่ได้จากรายงานผลการประเมินเป็นข้อมูลที่สำคัญที่คณะและหลักสูตรจะได้นำไปวางแผนการพัฒนาในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์ (Outcome-Based Education: OBE) ในแต่ละหลักสูตร

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในฐานะสถาบันผลิตและพัฒนาบัณฑิตชั้นนำ มีการตรวจสอบและยืนยันคุณภาพหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ โดยมีการประเมินแบบตรวจเยี่ยม (Site Visit) ตามเกณฑ์ AUN-QA แบบปีเว้นปี (สลับกับการประเมินแบบ Desktop Assessment) หลังการประเมินแบบตรวจเยี่ยม คณะกรรมการประเมินจะให้ข้อเสนอแนะสะท้อนกลับในช่วง Closing Session ของการประเมิน ซึ่งเป็นช่วงที่สร้างแรงจูงใจในการปรับปรุงคุณภาพได้ดีที่สุด ข้อเสนอแนะจากการประเมินแบบตรวจเยี่ยมนำไปสู่การวางแผนกลยุทธ์ของคณะได้อย่างเป็นรูปธรรม (รัตนศิริ ทิวะสิงห์, 2562) คณะศึกษาศาสตร์มีการประเมินแต่ละครั้งเน้นรายปีเป็นหลัก โดยมีการประเมินสลับกันระหว่าง Site Visit และ Desktop Assessment ยังขาดการวิเคราะห์แนวโน้ม ในระยะยาว ทำให้ไม่สามารถมองเห็นปัญหาเชิงโครงสร้างของหลักสูตรได้อย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงต้องการวิเคราะห์ผลการประเมิน AUN-QA แบบ Site Visit ที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องในช่วง 3 รอบการประเมิน (5 ปีที่ผ่านมา) ผ่านระบบ psar.psu.ac.th ผลการประเมินในเบื้องต้นบาง Criteria และบาง Requirement มีจุดเด่นอย่างต่อเนื่องในหลาย ๆ หลักสูตร และมีผลการประเมินที่ดีขึ้นในทุก ๆ ปี แม้หลักสูตรส่วนใหญ่จะมีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น แต่ยังมีประเด็น จุดที่ควรพัฒนา (AFIs) บางประการที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ ในหลายหลักสูตร ปัญหาคือ ข้อมูลเชิงลึกจากรายงานการประเมินยังขาดการสังเคราะห์และวิเคราะห์ในเชิงระบบ การแก้ไขปัญหายังมักเป็นการแก้เป็นรายหลักสูตรและขาดการกำหนดทิศทางเชิงยุทธศาสตร์ร่วมกันกับคณะ การกำหนดทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการในมิติของการพัฒนาเร่งด่วน 3 อันดับแรกจึงมีความสำคัญ หลักสูตรและคณะควรนำวางแผนร่วมกัน เพื่อให้ผลการประเมินบรรลุเป้าหมายในปีถัดไป (บรรณกร แซ่ลิ้ม, 2567) อีกทั้งการประเมินแบบ Site Visit ควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการจัดการข้อมูลและการจัดเก็บเอกสารหลักฐานต่าง ๆ เพื่อลดภาระงานในการตรวจเอกสารของคณะกรรมการ ทำให้การประเมินแบบ Site Visit มุ่งเน้นไปที่การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อการปรับปรุงมากกว่าการตรวจเช็คเอกสาร (ศักดิ์ชัย ชัยเชื้อ และคณะ, 2562)

ด้วยเหตุนี้ หน่วยประกันคุณภาพ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จึงวิเคราะห์ผลการประเมิน AUN-QA แบบ Site Visit ย้อนหลัง 3 รอบการประเมิน (5 ปีที่ผ่านมา) เพื่อจำแนกและจัดหมวดหมู่ จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ อย่างเป็นระบบ จากนั้นจึงนำผลการวิเคราะห์ไปใช้เป็นฐานข้อมูลในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาหลักสูตรสู่ความเป็นเลิศอย่างเป็นระบบ จัดลำดับความสำคัญให้สอดคล้องกับบริบทของคณะศึกษาศาสตร์ และใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของหลักสูตรในรอบการประเมินถัดไป พร้อมทั้งมุ่งยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลโดยตรงต่อการผลิตบัณฑิตที่มีสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการในระดับสากล เสริมสร้างการยอมรับในระดับภูมิภาคอาเซียน เป็นการเตรียมความพร้อมให้หลักสูตรพร้อมรับการประเมินในระดับอาเซียนตามนโยบายของมหาวิทยาลัยและสนองต่อยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในการมุ่งสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำที่มีคุณภาพระดับนานาชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์และจำแนกจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของหลักสูตรตามเกณฑ์ AUN-QA จากผลการ
2. ประเมินแบบ Site Visit ย้อนหลัง 3 รอบการประเมิน ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาหลักสูตรสู่ความเป็นเลิศตามเกณฑ์ AUN-QA โดยใช้ผลการวิเคราะห์ร่วมกับการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการกำหนดทิศทางการพัฒนาหลักสูตรสู่ความเป็นเลิศตามเกณฑ์ AUN-QA จากการวิเคราะห์ผลการประเมินแบบ Site Visit ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม จำนวน 2 กลุ่ม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลด้วยการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ประธานหลักสูตรในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา สำหรับหลักสูตรที่เปิดสอนในปีการศึกษา 2569 และต้องจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเพื่อรองรับการประเมิน AUN-QA แบบ Site Visit มาก่อน จำนวน 13 คน ผู้บริหารของคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิจากผลการประเมินคุณภาพภายในระดับหลักสูตร ตามเกณฑ์ AUN-QA จากระบบ PSAR-PSU โดยการประเมินแบบ site visit ย้อนหลัง 3 รอบการประเมิน (5 ปีที่ผ่านมา) ระยะที่ 2 ผู้วิจัยได้สร้างแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อเป็นเครื่องมือในการบันทึกข้อมูล ข้อคำถามได้มาจากการวิเคราะห์ข้อมูลตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในตามเกณฑ์ AUN-QA แบบ Site Visit จากระบบการประเมินคุณภาพภายในระดับหลักสูตรจากระบบ PSAR-PSU จำนวน 3 รอบการประเมินย้อนหลัง ผู้ให้ข้อมูลสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระและหาข้อสรุปร่วมกัน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มประธานหลักสูตร และกลุ่มผู้บริหารของคณะศึกษาศาสตร์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นต้นจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากเอกสารการประเมินคุณภาพภายในตามเกณฑ์ AUN-QA แบบ Site Visit จากระบบการประเมินคุณภาพภายในระดับหลักสูตร PSAR-PSU จำนวน 3 รอบการประเมินย้อนหลัง ได้แก่ ปีการศึกษา 2563 ปีการศึกษา 2565 และปีการศึกษา 2567 เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary Data) จากหัวข้อจุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนา ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการประเมิน และจัดอันดับความสำคัญในหัวข้อที่มีความถี่มากที่สุด 3 อันดับ ไปสร้างข้อคำถามเพื่อใช้ในการสนทนากลุ่ม ในระยะที่ 2 เพื่อหาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสู่ความเป็นเลิศ โดยมุ่งเน้นการยกระดับข้อเสนอแนะที่ยังเป็นจุดอ่อนให้บรรลุเกณฑ์มาตรฐาน (Adequate as Expected) และผลักดันจุดแข็งให้กลายเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) มีขั้นตอนดังนี้

ลงรหัสข้อมูล แต่ละหลักสูตรและหัวข้อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

จัดหมวดหมู่ ตามระดับการศึกษาและตามข้อมูลที่ต้องการวิเคราะห์

วิเคราะห์และยืนยันข้อมูลด้วย Data Triangulation จากบุคคล เอกสารต่างๆ และต่างช่วงเวลา

สังเคราะห์และสรุปผล นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาเรียบเรียงเชิงพรรณนาเพื่อตอบคำถามวิจัย

ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล เพื่อให้ผลการวิเคราะห์มีความแม่นยำ โดยใช้การตรวจสอบ

สามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) โดยการเปรียบเทียบข้อมูลจากเอกสารและบุคคลหลายประเภท

ระยะที่ 2 เพื่อหาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสู่ความเป็นเลิศ โดยมุ่งเน้นการยกระดับเกณฑ์ที่ยังเป็นจุดอ่อนให้บรรลุเกณฑ์มาตรฐาน (Adequate as Expected) โดยใช้แบบสนทนากลุ่ม มีการดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือผู้วิจัยมุ่งเน้นความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยมีขั้นตอนดังนี้

สร้างร่างคำถามสนทนากลุ่มตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์การวิจัย โดยจำแนกประเด็น

คำถามออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ คำถามนำ คำถามหลัก และคำถามสรุป

ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเกณฑ์การประเมิน AUN-QA

ผู้ที่เคยทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในตามเกณฑ์ AUN-QA และผู้ชำนาญการรายชื่อเป็นคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในของที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะหรือไม่ และผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence: IOC) ซึ่งกำหนดเกณฑ์การยอมรับที่ค่า IOC >0.50 ความเหมาะสมของรูปแบบคำถาม และความถูกต้องของภาษา

นำข้อเสนอแนะและผลคะแนนจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้มีความสมบูรณ์

ก่อนนำไปสนทนากลุ่ม

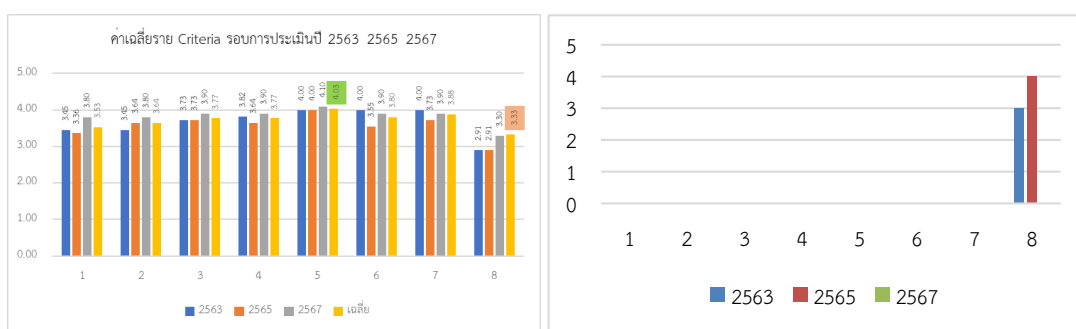
การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ (รายงานผลการประเมินคุณภาพภายในระดับหลักสูตร แบบ Site Visit 3 รอบการประเมินย้อนหลัง) ผู้วิจัยได้ใช้วิธี การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อระบุความถี่ของประเด็น และรูปแบบของข้อค้นพบเชิงคุณภาพ ในส่วนของ Areas for Improvement (AFI) ตามเกณฑ์ AUN-QA การวิเคราะห์เน้นการจัดหมวดหมู่ข้อเสนอแนะที่ซ้ำกันไว้ด้วยกัน

ระยะที่ 2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ข้อมูลได้จากการถอดเทปและวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อจำแนกและจัดกลุ่มความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสู่ความเป็นเลิศตามเกณฑ์ AUN-QA

ผลการวิจัย

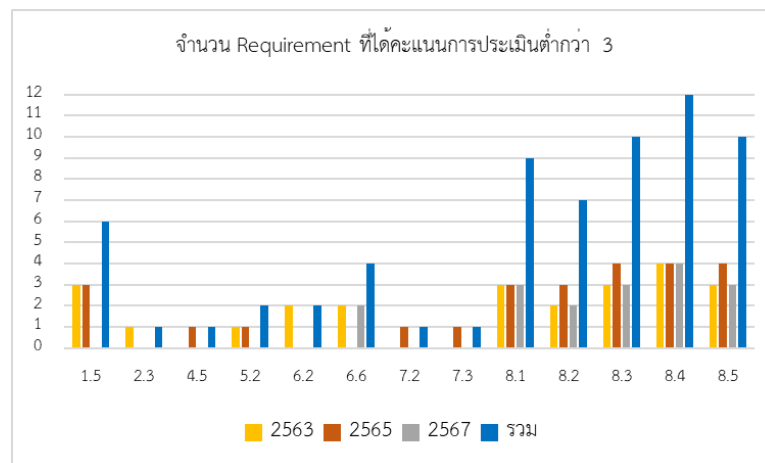
การวิจัยเรื่อง การกำหนดทิศทางการพัฒนาหลักสูตรสู่ความเป็นเลิศตามเกณฑ์ AUN-QA จากการวิเคราะห์ผลการประเมินแบบ Site Visit ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีการดำเนินการวิจัย 2 ระยะ ระยะที่ 1 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ (รายงานผลการประเมินคุณภาพภายในระดับหลักสูตร แบบ Site Visit 3 รอบการประเมินย้อนหลัง) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อระบุความถี่ของประเด็น และรูปแบบของข้อค้นพบเชิงคุณภาพ ในส่วนของ Areas for Improvement (AFI) ตามเกณฑ์ AUN-QA การวิเคราะห์เน้นการจัดหมวดหมู่ข้อเสนอแนะที่ซ้ำกันไว้ด้วยกัน และตรวจสอบข้อมูลแบบ Data Triangulation จากการสอบถามข้อมูลหลายฝ่าย และระยะที่ 2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้ให้ข้อมูลเป็นประธานหลักสูตรและผู้บริหารคณะ นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อจำแนกและจัดกลุ่มความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสู่ความเป็นเลิศตามเกณฑ์ AUN-QA ผลการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 ค่าเฉลี่ยราย Criteria รอบการประเมินปี ภาพที่ 2 จำนวนหลักสูตรที่มีผลการประเมินในแต่ละ Criteria 2563 2565 2567 ต่ำกว่า 3 รอบการประเมินปี 2563 2565 2567

1. Expected Learning Outcomes 2. Programme Structure and Content 3. Teaching and Learning Approach 4. Student Assessment 5. Academic Staff 6. Student Support Services 7. Facilities and Infrastructure 8. Output and Outcomes.

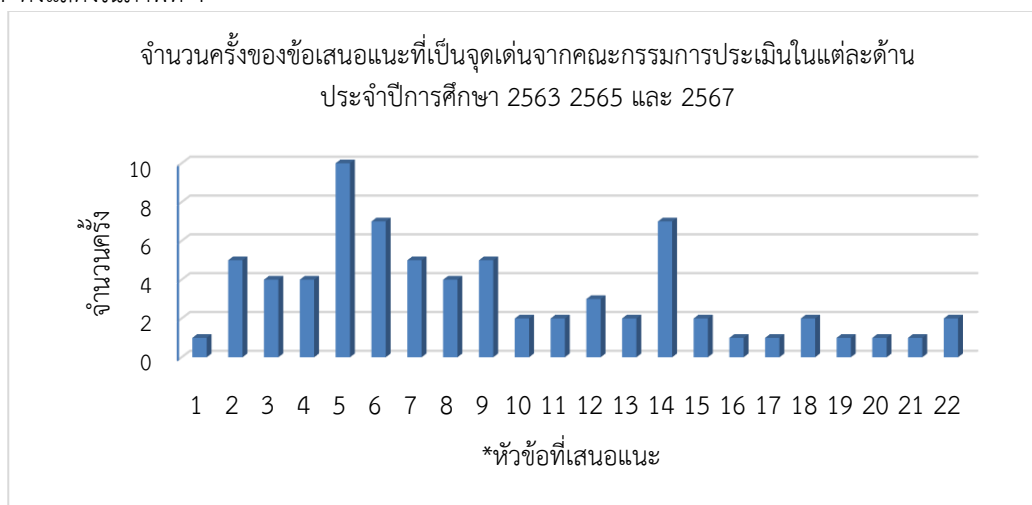
จากภาพที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินคุณภาพตามรายเกณฑ์ (Criteria) ในรอบปี 2563, 2565 และ 2567 พบว่าผลการดำเนินงานในภาพรวมมีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปีล่าสุด (2567) มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ารอบปีที่ผ่านมาในทุกองค์ประกอบ เมื่อพิจารณารายเกณฑ์ พบว่า เกณฑ์ที่ 5 Academic Staff มีผลการประเมินโดดเด่นที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยสะสมอยู่ที่ 4.03 และมีคะแนนสูงสุดในปี 2567 ที่ระดับ 4.10 ในขณะที่ เกณฑ์ที่ 8 Result แม้จะเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยรวมต่ำที่สุด (3.33) แต่พบประเด็นสำคัญด้านพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน จากคะแนน 2.91 ในปี 2565 เป็น 3.30 ในปี 2567 สำหรับเกณฑ์ในด้านอื่นๆ (Criteria 1-4 และ 7) พบว่ามีผลการประเมินอยู่ในระดับดีและมีทิศทางที่ดีขึ้นทุกปี ภาพที่ 2 จำนวนหลักสูตรที่มีผลการประเมินแต่ละ Criteria ต่ำกว่า 3 รอบการประเมินปี 2563 2565 2567 ในรอบการประเมินปี 2563 หลักสูตรได้คะแนนในเกณฑ์ที่ 8 อยู่ในระดับต่ำกว่า 3 (Adequate) จำนวน 3 หลักสูตร ในรอบการประเมินปี 2565 จำนวน 4 หลักสูตร และในรอบการประเมินปี 2567 ไม่มีหลักสูตรใดได้คะแนนต่ำกว่า 3 ในทุก Criteria เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลในระดับ Requirement ผลการวิเคราะห์ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 จำนวน Requirement ที่ได้คะแนนการประเมินต่ำกว่า 3

จากภาพที่ 3 วิเคราะห์จำนวนข้อกำหนด (Requirement) ที่มีผลการประเมินต่ำกว่าระดับ 3 จากจำนวนทั้งหมด 53 requirement เพื่อระบุจุดที่ควรพัฒนา (Areas for Improvement:AFI) พบว่า หมวดผลลัพธ์ (Criteria 8) เป็นส่วนที่มีจำนวนข้อกำหนดไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสูงที่สุด โดยเฉพาะในประเด็นที่ 8.4 (อัตราการสำเร็จการศึกษาและอัตราการลาออก) และ 8.5 (ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย) ซึ่งมีจำนวนสะสมรวมสูงสุดในรอบปีการศึกษา

เมื่อพิจารณารายปี พบว่ามีพัฒนาการเชิงบวก โดยในปี 2567 จำนวนข้อกำหนดที่ต่ำกว่าเกณฑ์ในหลายด้านมีแนวโน้มลดลงอย่างมีนัยสำคัญ เช่น ในเกณฑ์ที่ 8.2, 8.3 และ 8.5 เมื่อเทียบกับปี 2565 ในขณะที่บางประเด็นยังคงสถานะคงที่ เช่น เกณฑ์ที่ 8.1 และ 8.4 และเมื่อพิจารณาจำนวนข้อเสนอแนะที่เป็นจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาจากคณะกรรมการในรอบการประเมินปี 2563 2565 2567 ดังแสดงในภาพที่ 4

ภาพที่ 4 จำนวนครั้งของข้อเสนอแนะที่เป็นจุดเด่นจากคณะกรรมการประเมินในแต่ละด้านประจำปีการศึกษา 2563 2565 และ 2567

หัวข้อที่เสนอแนะ

- 1.อาจารย์ในหลักสูตรสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกเพิ่มมากขึ้น 2.นักศึกษาในหลักสูตรและอาจารย์มีผลงานวิจัยร่วมกัน
- 3.มีความโดดเด่นในการพัฒนาบัณฑิตที่พึงประสงค์และบัณฑิตเป็นที่ยอมรับ 4.มีการวิเคราะห์สภาวะการณ์ของหลักสูตร
- 5.อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในศาสตร์ของตนเอง 6.รายวิชาเอกและวิชาชีพของหลักสูตรมีความเข้มข้น และโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสม
- 7.อาจารย์ดูแลเอาใจใส่นักศึกษาเป็นอย่างดี มีการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน 8.หลักสูตรมีความร่วมมือกับสถาบันทั้งในและต่างประเทศ
- 9.หลักสูตรได้นำข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาพัฒนา OBE 10.การจัดการเรียนการสอนแบบ AL เน้นทักษะการ

ฝึกปฏิบัติจริง

- 11.รายวิชาที่สอนมีการบูรณาการกับการทำงาน 12.หลักสูตรมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอ 13.หลักสูตรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างคณะ
- 14.หลักสูตรตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน 15.หลักสูตรมีมาตรฐานตามหลักสูตรวิชาชีพ 16.คณาจารย์มีการบริการวิชาการที่เข้มแข็ง
- 17.เป็นหลักสูตรที่มีชื่อเสียง 18.เจ้าหน้าที่มีความเข้มแข็ง 19.มีการกำหนด PLOs ที่ชัดเจน 20.หลักสูตรมีการบูรณาการงานบริการวิชาการสู่งานวิจัย
- 21.หลักสูตรมีการบูรณาการข้ามศาสตร์ 22.มีการเปิดโอกาสให้นักศึกษาในต่างวิทยาเขต

ตารางที่ 1 หัวข้อที่ได้รับการเสนอแนะ (จุดเด่น) ใน 3 รอบการประเมิน

หลักสูตร	ปีการศึกษา	หัวข้อที่ได้รับการเสนอแนะ (จุดเด่น)
B.Ed.1	2563/2565	มีความโดดเด่นในการพัฒนานักศึกษาที่พึงประสงค์และบัณฑิตเป็นที่ยอมรับ
B.Ed.2	2565/2567	หลักสูตรตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน
B.Ed.3	2565/2567	มีการวิเคราะห์สภาวะการณ์ของหลักสูตร
	2563/2567	อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในศาสตร์ของตนเอง
B.Sc.1	2565/2567	หลักสูตรตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน
	2565/2567	หลักสูตรมีมาตรฐานตามหลักสูตรวิชาชีพ
M.A.1	2563/2565	นักศึกษาในหลักสูตรและอาจารย์มีผลงานวิจัยร่วมกัน
M.Ed.1	2565/2567	หลักสูตรมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอ
M.Ed.2	2565/2567	มีความโดดเด่นในการพัฒนานักศึกษาที่พึงประสงค์และบัณฑิตเป็นที่ยอมรับ
M.Ed.3	2563/2565/2567	อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในศาสตร์ของตนเอง
Ed.D.1	2563/2567	หลักสูตรมีความร่วมมือกับสถาบันทั้งในและต่างประเทศ

จากภาพที่ 4 และตารางที่ 1 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลทฤษฎี จากการประเมินหลักสูตรแบบ Site Visit 3 รอบการประเมินย้อนหลัง พบว่า ข้อเสนอแนะที่เป็นจุดเด่นจากคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในปีการศึกษา 2563 2565 และ 2567 ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการประเมินในหัวข้อที่เป็นจุดเด่น มีข้อเสนอแนะมากที่สุดคือ อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในศาสตร์ของตนเอง มีการเสนอแนะด้านนี้ซ้ำถึง 10 ครั้ง รองลงมาคือ รายวิชาเอกและวิชาชีพของหลักสูตรมีความเข้มแข็ง และโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสม และหลักสูตรตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน มีการเสนอแนะ 2 ด้านนี้ จำนวน 7 ครั้ง ดังภาพที่ 4 และหลักสูตรที่มีความโดดเด่นมากที่สุดที่ได้รับข้อเสนอแนะที่เป็นจุดเด่นในด้านอาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในศาสตร์ของตนเอง จำนวน 3 รอบการประเมิน คือ หลักสูตร M.Ed.3 หลักสูตรที่มีข้อเสนอแนะซ้ำ จำนวน 2 ครั้ง ใน 3 รอบการประเมิน คือ ด้านมีการวิเคราะห์สภาวะการณ์ของหลักสูตร/อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในศาสตร์ของตนเอง คือ หลักสูตร B.Ed.3 และหลักสูตรที่มีข้อเสนอแนะหัวข้อหลักสูตรตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน หลักสูตรมีมาตรฐานตามหลักสูตรวิชาชีพ คือ หลักสูตร B.Sc.1

ภาพที่ 5 จำนวนครั้งที่ข้อเสนอแนะที่เป็นจุดที่ควรพัฒนาจากคณะกรรมการประเมินในแต่ละด้าน ประจำปีการศึกษา 2563 2565 และ 2567

หัวข้อที่เสนอแนะ

1. ควรสำรวจตลาดและความต้องการของผู้เรียน
2. ควรแบ่งหน้าที่คณาจารย์ตามความถนัดและจัดสรรภาระงานให้เหมาะสม
3. ทบทวน PLO ให้มีความกระชับและสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของบัณฑิตที่พึงประสงค์
4. สร้างเครือข่ายของหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน
5. ควรหาคู่เทียบเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง
6. ให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงหลักสูตร
7. พัฒนานักศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตนเอง
8. ขาดการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ
9. ควรสอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการในโรงเรียน เช่น การเงิน การบริหารพัสดุ
10. ทบทวนรายวิชาที่เป็น Generic และ Specific
11. สร้างกลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอนด้วยการวิจัยและส่งเสริมการตีพิมพ์ผลงานของนักศึกษา
12. ควรมีจุดร่วมของหลักสูตรที่เป็นแขนงวิชา
13. ดำเนินการในตัวเองชี้ต่าง ๆ ให้ครบวงจร PDCA
14. วางแผนการรับนักศึกษาให้ได้ตามแผนรับ
15. กำกับติดตามให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาตามแผน
16. วางแผนให้คณาจารย์เข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ
17. ควรพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้แก่นักศึกษา
18. ประชาสัมพันธ์พื้นที่ส่วนรวมให้นักศึกษารับทราบ เช่น ห้อง co working
19. ควรมีการประเมินการให้บริการต่าง ๆ
20. พัฒนาทักษะการสื่อสารที่ดีให้นักศึกษา
21. สำรวจความต้องการของนักศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการ
22. PLOs ควรสอดคล้องกับ CLOs และสามารถวัดผลลัพธ์ได้จริง
23. ควรเพิ่มจำนวนอาจารย์ให้เพียงพอต่อจำนวนการรับนักศึกษา
24. ปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน
25. ควรเพิ่มรายวิชาเลือกข้ามศาสตร์
26. ควรมีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา
27. ค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีของหลักสูตร
28. ควรมีเครื่องมือวัดผลประเมินผลที่หลากหลายนอกจาก Rubric
29. ให้นักศึกษาที่เรียนทั้งสองวิทยาเขตในวิทยาเขตปัตตานีและวิทยาเขตใหญ่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน
30. จัดทำแผนพัฒนารายบุคคลทั้ง 2 สาย

ตารางที่ 2 หัวข้อที่ได้รับการเสนอแนะซ้ำ (จุดที่ควรพัฒนา) ใน 3 รอบการประเมิน

หลักสูตร	ปีการศึกษา	หัวข้อที่ได้รับการเสนอแนะซ้ำ (จุดที่ควรพัฒนา)
M.Ed.1	2563/2565	ควรแบ่งหน้าที่คณาจารย์ตามความถนัดและจัดสรรภาระงานให้เหมาะสม
M.Ed.2	2565/2567	ควรหาคู่เทียบเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง
M.Ed.3	2565/2567	ควรเพิ่มจำนวนอาจารย์ให้เพียงพอต่อจำนวนการรับนักศึกษา
M.Ed.4	2565/2567	ให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงหลักสูตร
Ed.D.1	2565/2567	ควรหาคู่เทียบเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

จากภาพที่ 5 และตารางที่ 2 ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการประเมินในหัวข้อจุดที่ควรพัฒนา มีข้อเสนอแนะมากที่สุดคือ ควรหาคู่เทียบเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และควรให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงหลักสูตร มีการเสนอแนะด้านนี้ซ้ำถึง 10 ครั้ง รองลงมาคือ ควรแบ่งหน้าที่คณาจารย์ตามความถนัดและจัดสรรภาระงานให้เหมาะสม ทบทวน PLO ให้มีความกระชับและสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของบัณฑิตที่พึงประสงค์ และ PLOs ควรสอดคล้องกับ CLOs และสามารถวัดผลได้จริง มีการเสนอแนะด้านนี้ซ้ำถึง 4 ครั้ง หลักสูตรที่ได้รับข้อเสนอแนะที่เป็นจุดที่ควรพัฒนา หัวข้อควรหาคู่เทียบเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง คือ หลักสูตร M.Ed.2 หัวข้อควรให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงหลักสูตร คือหลักสูตร M.Ed.4

การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากประธานหลักสูตรในหัวข้อการจัดอันดับความสำคัญที่มีความถี่มากที่สุด 3 อันดับแรก ทั้งที่เป็นจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนา นำมาจัดแยกประเภทของข้อเสนอแนะเป็น 2 ประเภท คือ ด้านที่เกี่ยวข้องกับบุคคล และด้านที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร

ตารางที่ 3 การจำแนกประเภทของข้อเสนอแนะ

รายละเอียด	ความถี่	ด้านบุคคล	ด้านหลักสูตร
จุดเด่น			
ข้อ 5.อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในศาสตร์ของตนเอง	10	✓	
ข้อ 6.รายวิชาเอกและวิชาชีพของหลักสูตรมีความเข้มข้น และโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสม	7		✓
ข้อ 14.หลักสูตรตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน	7		✓
ข้อ 2.นักศึกษาในหลักสูตรและอาจารย์มีผลงานวิจัยร่วมกัน	5	✓	
ข้อ 7.อาจารย์ดูแลเอาใจใส่นักศึกษาเป็นอย่างดี มีการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน	5	✓	
ข้อ 9.หลักสูตรได้นำข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาพัฒนา OBE	5		✓
จุดที่ควรพัฒนา			
ข้อ 5.ควรหาคู่เทียบเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง	10		✓
ข้อ 6.ให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงหลักสูตร	10		✓
ข้อ 2.ควรแบ่งหน้าที่คณาจารย์ตามความถนัดและจัดสรรภาระงานให้เหมาะสม	4	✓	
ข้อ 3.ทบทวน PLO ให้มีความกระชับและสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของบัณฑิตที่พึงประสงค์	4		✓
ข้อ 22.PLOs ควรสอดคล้องกับ CLOs และสามารถวัดผลได้จริง	4		✓
ข้อ 4.สร้างเครือข่ายของหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน	3		✓
ข้อ 17.ควรพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้แก่นักศึกษา	3	✓	
ข้อ 23.ควรเพิ่มจำนวนอาจารย์ให้เพียงพอต่อจำนวนการรับนักศึกษา	3	✓	
ข้อ 28.ควรมีเครื่องมือวัดผลประเมินผลที่หลากหลายนอกเหนือจาก Rubric	3		✓

ผลจากการสนทนากลุ่ม กลุ่มประธานหลักสูตรได้ข้อสรุปของการกำหนดทิศทางการพัฒนาจุดเด่น ด้านที่เกี่ยวข้องกับบุคคล ดังนี้ อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในศาสตร์ของตนเอง โดยทางหลักสูตรได้ดำเนินการพิจารณาอาจารย์ให้มีคุณสมบัติที่ครบถ้วน ตั้งแต่ขั้นตอนการสรรหาอาจารย์เข้าสู่หลักสูตรอย่างเข้มข้น ที่มีวุฒิการศึกษาและสาขาที่เชี่ยวชาญตรงกับหลักสูตรนั้น ๆ

และร่วมกันออกแบบหลักสูตรตามแนวทาง OBE พร้อมทั้งสอนนักศึกษาตาม CLOs และ PLOs ที่ได้กำหนดไว้ นักศึกษาในหลักสูตรและอาจารย์มีผลงานวิจัยร่วมกัน (5) อาจารย์ในหลักสูตรร่วมกับนักศึกษา ในการเลือกที่ปรึกษาที่มีความเหมาะสมกับหัวข้อวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ และมีความเชี่ยวชาญในหัวข้อนั้น ๆ อีกทั้งยังกำหนดให้รายวิชาสัมมนา เป็นรายวิชาที่นักศึกษาจะได้นำเสนอหัวข้อการวิจัยแผนการศึกษาทั่วไป เพื่อความรวดเร็วในการได้หัวข้อวิทยานิพนธ์และการสำเร็จการศึกษา โดยการจับคู่อาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญตรงกันตั้งแต่เนิ่น ๆ และจัดทำวิจัยร่วมกัน โดยนักศึกษามีหน้าที่หลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล รับผิดชอบจริยธรรมการวิจัย ติดต่อวารสาร วิเคราะห์ข้อมูลและเขียนร่างบทความต้นฉบับ ในการตีพิมพ์หรือนำเสนองานวิจัยนักศึกษามักเป็น First Author และ/หรือ Corresponding Author อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยตรวจสอบต้นฉบับ การตรวจทานภาษาและการใช้สถิติขั้นสูงเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับนักศึกษา และมีบทบาทเป็น Corresponding Author ที่รับผิดชอบคุณภาพผลงานวิจัยและการตีคุณภาพของงาน (5) อาจารย์ดูแลเอาใจใส่นักศึกษาเป็นอย่างดีมีการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน (5) จุดเด่นด้านนี้เป็นข้อเสนอแนะในระดับบัณฑิตศึกษา เจ้าหน้าที่หลักสูตรจะจัดทำตารางความก้าวหน้าของนักศึกษาแต่ละคน นำเสนอต่อประธานหลักสูตรในการแจ้งความก้าวหน้าให้นักศึกษาและที่ปรึกษาทราบเป็นระยะ ๆ และแจ้งกำหนดเวลาของการดำเนินการระหว่างศึกษา เช่น การเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ การแก้ไขเล่มวิทยานิพนธ์ ที่ถูกกำหนดผ่านระบบ GSMS นักศึกษาจะต้องมีความกระตือรือร้นในการส่งเอกสารต่าง ๆ เข้าสู่ระบบและตรวจสอบตามขั้นตอนที่กำหนด หากเลยกำหนดเวลาจะส่งผลต่อไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด

ผลจากการสนทนากลุ่ม กลุ่มประธานหลักสูตรได้ข้อสรุปของการกำหนดทิศทางการพัฒนาจุดเด่น ด้านที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ดังนี้ วิชาเอกและวิชาชีพของหลักสูตรมีความเข้มแข็งและโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสม (7) เกิดจากหลักสูตรได้ประชุมอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอเพื่อออกแบบโครงสร้างของหลักสูตรให้มีความเหมาะสม ไม่ได้จัดวิชาเรียนตามความเชี่ยวชาญของผู้สอนที่เอาผู้สอนเป็นศูนย์กลาง แต่เริ่มจาก Expected Learning Outcomes (ELOs) และออกแบบหลักสูตรตามหลัก Backward Curriculum Design เพื่อให้นักศึกษาได้มีความรู้ในศาสตร์นั้น ๆ จริง ๆ และ 3) หลักสูตรตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน (7) หลักสูตรได้นำทฤษฎีที่ทันสมัย และศึกษาความต้องการของตลาดแรงงานมาพัฒนา เนื้อหารายวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน และกำหนดให้มีทักษะเชิงปฏิบัติ โดยมีสัดส่วนวิชาปฏิบัติการ หรือการฝึกงาน/ฝึกสอน ที่เพียงพอและเข้มข้น ทำให้บัณฑิตทำงานได้จริงทันทีที่จบ โดยนักศึกษาที่ปฏิบัติการสอน ได้ฝึกปฏิบัติและสัมผัสห้องเรียนตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ส่วนนักศึกษาฝึกงาน ทางหลักสูตรได้จัดให้มีการสัมมนาออกสถานที่และการศึกษาดูงานการใช้เครื่องมือจริงในบริบทต่าง ๆ อีกทั้งหลักสูตรได้จัดหาครุภัณฑ์เครื่องมือต่าง ๆ และเนื้อหาการอบรมที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานสำหรับสอนนักศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง 6) หลักสูตรได้นำข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาพัฒนา OBE (5) อาจารย์ในหลักสูตรได้ร่วมกันวิเคราะห์และแยกแยะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการนำข้อมูลมาพัฒนาหลักสูตร เช่น ผู้ใช้บัณฑิต เน้นข้อมูลด้านการพัฒนาทักษะการทำงาน หากสะท้อนว่าขาดทักษะด้านใด หลักสูตรได้นำมาทบทวน PLOs และเน้นพัฒนาทักษะให้สอดคล้องกับสมรรถนะที่ตลาดแรงงานต้องการ กลุ่มศิษย์เก่า เน้นเนื้อหาที่นำไปใช้งานจริง เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนารายวิชาในหลักสูตรให้นักศึกษาสามารถศึกษาได้อย่างเป็นปัจจุบัน โดยมีการทบทวนในระดับรายวิชา คือการทบทวนเนื้อหาการสอน สื่อการสอน feedback ของนักศึกษาและอื่น ๆ การทบทวนในระดับหลักสูตร ทบทวนความสอดคล้องของรายวิชาต่าง ๆ กับ PLOs และรับฟังความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหรือผู้ใช้บัณฑิตรายปี การทบทวนปรับปรุงตามรอบหลักสูตร ทุก ๆ 4-5 ปี ตามข้อกำหนดมาตรฐานหลักสูตรของสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ผลจากการสนทนากลุ่ม กลุ่มประธานหลักสูตรได้ข้อสรุปของการกำหนดทิศทางการพัฒนาจุดที่ควรพัฒนา ด้านที่เกี่ยวข้องกับบุคคล ดังนี้

ข้อเสนอแนะที่เป็นจุดที่ควรพัฒนารองลงมา 3 ข้อ คือ 3) ควรแบ่งหน้าที่คณาจารย์ตามความถนัดและจัดสรรภาระงานให้เหมาะสม (4) แต่ละหลักสูตรควรสำรวจความเชี่ยวชาญเชิงลึกของคณาจารย์ทั้งด้านการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการ จากนั้นร่วมกันวางแผน Workload ที่ยืดหยุ่นภายในหลักสูตรและระหว่างหลักสูตร โดยจัดสรรภาระงานให้สอดคล้องกับจุดแข็งรายบุคคล (เช่น อาจารย์ที่เน้นวิจัยให้ลดภาระงานสอนลง) ควบคู่กับการนำระบบที่เอื้อมาใช้เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดทักษะระหว่างหลักสูตร 7) ควรพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้นักศึกษา (3) พัฒนานักศึกษาโดยใช้เอกสารประกอบการสอน สไลด์ หรือตำราภาษาอังกฤษในรายวิชาเอก โดยอาจารย์ผู้สอนสอนเป็นภาษาอังกฤษในบางคาบ พร้อมทั้งให้นักศึกษาฝึกอภิปรายหรือนำเสนอเป็นภาษาอังกฤษสั้น ๆ 8) ควรเพิ่มจำนวนอาจารย์ให้เพียงพอต่อจำนวนการรับนักศึกษา (3) มีการวางแผนการเปิดห้องเรียนที่สองในสาขาวิชาที่มีอัตราการแข่งขันสูง และสาขาวิชาที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่คณะ ทั้งนี้ การเพิ่มจำนวนอาจารย์ในสาขาวิชา ได้มีการจัดทำแผนใช้เงินรายได้คณะและรับสมัครอาจารย์เพิ่มเติมจากการสำรวจสาขาขาดแคลน

ผลจากการสนทนากลุ่ม กลุ่มประธานหลักสูตรได้ข้อสรุปของการกำหนดทิศทางการพัฒนาจุดที่ควรพัฒนา ด้านที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ดังนี้

ควรหาคู่เทียบเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง (10) หลักสูตรได้ดำเนินการหาคู่เทียบต่างมหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนความคล้ายคลึงกันและเป็นมหาวิทยาลัยในระดับเดียวกันหรือสูงกว่า เพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามเกณฑ์ข้อบังคับของ AUN-QA และตามตัวชี้วัดที่หลักสูตรต้องการเทียบ หรือจัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสถาบัน พร้อมทั้งเสนอแนะคณะในการปรับเปลี่ยนแนวทางการเป็นคู่เทียบ คือนำผลลัพธ์จากเทียบเคียงมาวางแผนพัฒนาหลักสูตรสำหรับ 2 รอบการประเมินแทนการประเมินในปีนั้น ๆ เนื่องจากจะได้มีระยะเวลาของการปรับปรุงที่ต่อเนื่อง 2) ให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงหลักสูตร (10) มีแนวทางการพัฒนาเช่นเดียวกับที่หลักสูตรได้นำข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาพัฒนา OBE ในข้อเสนอแนะที่เป็นจุดเด่น 4) ทบทวน PLOs ให้มีความกระชับและสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของบัณฑิตที่พึงประสงค์ (4) โดยให้ประธานทั้ง 13 หลักสูตรร่วมกันสกัด "สมรรถนะแกนกลาง" ที่สะท้อนอัตลักษณ์คณะศึกษาศาสตร์ ออกมาเป็นชุดคำสำคัญเดียวกัน จากนั้นนำหลักการ Backward Curriculum Design มาใช้ทบทวน PLOs เน้นกริยาเชิงพฤติกรรม ที่กระชับและวัดผลได้จริง และยุบรวมสมรรถนะที่ใกล้เคียงกันให้เหลือเฉพาะหัวใจสำคัญ ควบคู่ไปกับการสำรวจความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อยืนยันว่าสิ่งที่ทบทวนนั้นตอบโจทย์ตลาดงานในยุคใหม่ 5) PLOs ควรสอดคล้องกับ CLOs และสามารถวัดผลลัพธ์ได้จริง (4) หลักสูตรออกแบบ Curriculum Mapping ที่เชื่อมโยง PLOs ลงสู่รายวิชา เพื่อให้ทุก CLOs สนับสนุนความสำเร็จของ PLOs ทุกข้อ จากนั้นพัฒนาระบบการวัดผลแบบรูปิก ตามการประเมิน AUN-QA ควบคู่ไปกับการแต่งตั้ง Peer Review Committee ระหว่างหลักสูตร หรือคณะกรรมการภายในหลักสูตรเพื่อช่วยวิพากษ์และตรวจสอบความยากง่ายของข้อสอบหรือชิ้นงานให้สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน ข้อเสนอแนะที่เป็นจุดที่ควรพัฒนารองลงมาอันดับสาม 4 ข้อ คือ 6) สร้างเครือข่ายของหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน (3) มีการจัดกิจกรรมเครือข่ายสัมพันธ์ที่มีการเรียนการสอนคล้ายคลึงกันในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา เช่น วัดผลสัมฤทธิ์ บริหารสัมพันธ์ เทคโนโลยีสัมพันธ์ และมีการประกวดต่าง ๆ ระดับสถาบัน สิ่งที่ต้องพัฒนาต่อไปคือ ความร่วมมือในการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้และงานวิจัยระหว่างสถาบัน 9) ควรมีเครื่องมือวัดผลประเมินผลที่หลากหลายนอกเหนือจาก Rubric (3) การวัดผลลัพธ์การเรียนรู้ PLOs นอกจากใช้ Rubric แล้ว ยังใช้การประเมิน KSA (ความรู้, ทักษะ และทัศนคติ) และมีการประเมินระหว่างกระบวนการ เช่น การประเมินจากเพื่อน การประเมินผ่านการปฏิบัติ การประเมินชิ้นงานจริงและการประเมินปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียน จากความร่วมมือในการตอบคำถามและความตั้งใจต่าง ๆ

การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากผู้บริหาร ได้ข้อสรุปดังนี้ การกำหนดทิศทางการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศด้านที่เกี่ยวข้องกับบุคคล ทิศทางการพัฒนากลุ่มคณาจารย์ 1) ใช้ระบบบริหารอาจารย์ตามความเชี่ยวชาญเชิงลึก กำหนดทิศทางการบริหารทรัพยากรบุคคลโดยยึดหลัก “ใช้คนให้ตรงกับงาน” ผ่านการจัดทำฐานข้อมูลศักยภาพอาจารย์รายบุคคลอย่างเป็นระบบครอบคลุมทั้งด้านการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการ โดยข้อมูลดังกล่าวใช้ในการวางแผนพัฒนาอาจารย์รายบุคคล (Individual Development Plan: IDP) อาจารย์ที่มีความโดดเด่นด้านวิจัยจะได้รับการส่งเสริมให้ผลิตผลงานตีพิมพ์ในระดับนานาชาติ ขณะที่อาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนจะเป็นแกนนำในการพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาของมหาวิทยาลัยตาม Increasing Productivity (IP) ต่าง ๆ 2) ปรับระบบภาระงานให้อยู่ในรูปแบบที่ยืดหยุ่น และสามารถปรับเปลี่ยนตามบริบทของแต่ละหลักสูตรและศักยภาพของอาจารย์ โดยไม่ยึดติดกับรูปแบบที่เน้นความเท่าเทียมเชิงปริมาณ แต่เน้นความเหมาะสมเชิงคุณภาพ เช่น การลดภาระงานสอนให้กับอาจารย์ที่มีโครงการวิจัยขนาดใหญ่ หรือการเพิ่มบทบาทด้านบริการวิชาการให้กับอาจารย์ที่มีเครือข่ายภายนอกเข้มแข็ง 3) วางแผนอัตรากำลังอาจารย์อย่างเป็นระบบ โดยอิงข้อมูลเชิงประจักษ์ เช่น อัตราส่วนนักศึกษาต่ออาจารย์ แนวโน้มการรับนักศึกษา และความต้องการของตลาดแรงงานในแต่ละสาขา เพื่อให้การจัดสรรอัตรากำลังมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการเติบโตของหลักสูตร ในกรณีสาขาที่มีความต้องการสูง พิจารณาเปิดห้องเรียนเพิ่มเติมควบคู่กับการจัดหาอาจารย์ใหม่ โดยอาจใช้กลไกเงินรายได้ของคณะเพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการบริหาร โดยอาจารย์ใหม่ที่สอบเข้ามามุ่งเน้นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญตรงสาขา และมีศักยภาพในการสร้างผลงานวิจัยและเครือข่ายวิชาการ และมีคุณสมบัติที่พร้อมเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ทิศทางการพัฒนากลุ่มนักศึกษา การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษา คณะกำหนดนโยบายเชิงรุกในการยกระดับทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษา โดยบูรณาการภาษาอังกฤษเข้าไปในกระบวนการเรียนการสอน อย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่เพียงรายวิชาเฉพาะด้านภาษา แต่รวมถึงรายวิชาเอกด้วย เช่น การใช้เอกสารประกอบการเรียนเป็นภาษาอังกฤษ การจัดการเรียนการสอนบางส่วนเป็นภาษาอังกฤษ และการมอบหมายให้นักศึกษา นำเสนอหรืออภิปรายในชั้นเรียนเป็นภาษาอังกฤษในระดับที่เหมาะสม นอกจากนี้ ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมโดยฝ่ายวิจัยหรือฝ่ายบัณฑิตศึกษา เช่น การอบรมการเขียนเชิงวิชาการ การเขียนบทความตีพิมพ์ และการนำเสนอผลงาน เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาสามารถผลิตและเผยแพร่ผลงานวิจัยในระดับนานาชาติได้ ทั้งนี้ คณะยังสนับสนุนให้นักศึกษาทุกระดับนำเสนอผลงานวิจัยในงานวิชาการระดับนานาชาติของของ

คณะศึกษาศาสตร์เป็นประจำทุกปี

การกำหนดทิศทางการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศด้านที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร

1) ยกระดับการออกแบบหลักสูตรด้วย OBE และ Backward Curriculum Design อย่างเข้มข้น โดยคณะกำหนดนโยบายให้ทุกหลักสูตรดำเนินการออกแบบและปรับปรุงหลักสูตรโดยยึดหลัก Outcome-Based Education (OBE) อย่างแท้จริง โดยเริ่มจากการกำหนด Expected Learning Outcomes (ELOs) และ Program Learning Outcomes (PLOs) ที่ชัดเจน จากนั้นใช้แนวคิด Backward Curriculum Design ในการออกแบบโครงสร้างหลักสูตร รายวิชา และกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผลลัพธ์ที่คาดหวัง ไม่ยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง แต่ยึด “ผลลัพธ์ของผู้เรียน” เป็นหลัก โดยมีคณะกรรมการวิชาการทำหน้าที่ตรวจสอบความสอดคล้อง ของ PLOs, CLOs ก่อนนำไปใช้จัดการเรียนการสอน

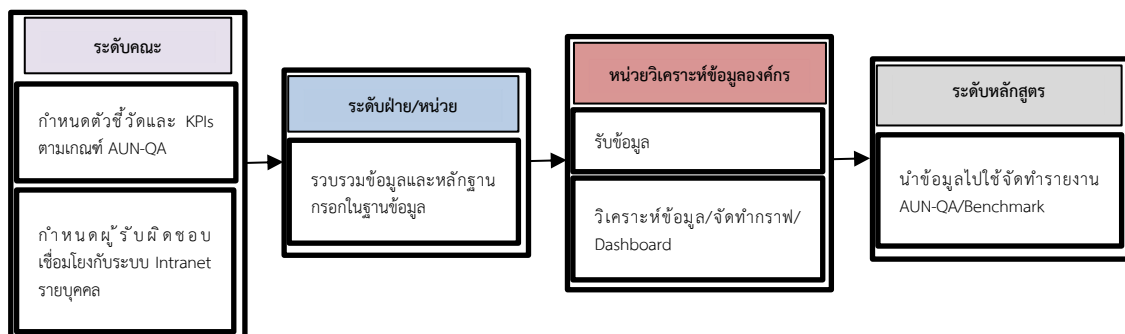
2) พัฒนาหลักสูตรให้ตอบสนองตลาดแรงงานและเน้นสมรรถนะเชิงปฏิบัติ

คณะมีแผนขับเคลื่อนหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับความต้องการของตลาดแรงงานอย่าง โดยใช้ข้อมูลจากผู้ใช้บัณฑิต ศิษย์เก่า และสถานประกอบการมาเป็นฐานในการปรับปรุงเนื้อหาวิชา เพิ่มสัดส่วนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ เช่น การฝึกสอน ฝึกงานในสถานการณ์จริง ตั้งแต่ชั้นปวช. เพื่อให้นักศึกษาเกิดทักษะวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ คณะได้สนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นต่อภาคปฏิบัติให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะก่อนปฏิบัติงานจริง

3) เสริมสร้างระบบ Benchmarking และเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ

คณะกำหนดนโยบายให้ทุกหลักสูตรมี “คู่เทียบ (Benchmark)” ที่ชัดเจนตามการประเมินหลักสูตรตามเกณฑ์ AUN-QA ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเลือกสถาบันที่มีศักยภาพเทียบเท่าหรือสูงกว่า เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบและยกระดับคุณภาพหลักสูตรในมิติต่าง ๆ เช่น โครงสร้างหลักสูตร ผลลัพธ์การเรียนรู้ คุณภาพบัณฑิต และตัวชี้วัดอื่น ๆ ที่สำคัญตามเกณฑ์การประเมิน AUN-QA การดำเนินการ Benchmarking คณะพร้อมสนับสนุนงบประมาณทั้งที่เป็นการศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ และการแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านเอกสาร แต่ต้องนำผลลัพธ์มาวางแผนพัฒนาในระยะ 2 รอบการประเมิน เพื่อให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ทั้งนี้ในบางมหาวิทยาลัยที่เป็นมหาวิทยาลัยระดับภูมิภาค คณะได้จัดทำความร่วมมือ MOU เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลการเรียนการสอนและการวิจัย และเป็นการอำนวยความสะดวกแก่หลักสูตร

เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของหลักสูตร รองรับการประเมินในระดับอาเซียน คณะต้องมีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เห็นถึงแนวโน้ม และการนำข้อมูลไปเปรียบเทียบกับคู่เทียบในรอบ 3-5 ปี มีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการเก็บข้อมูลและนำเสนอข้อมูลในระดับคณะ ดังนี้

ภาพที่ 6 การกำหนดรูปแบบการจัดเก็บข้อมูลหลักฐานประกอบการจัดทำรายงาน AUN-QA สู่ความเป็นเลิศ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การกำหนดทิศทางการพัฒนาหลักสูตรสู่ความเป็นเลิศตามเกณฑ์ AUN-QA จากการวิเคราะห์ผลการประเมินแบบ Site Visit ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีหัวข้อในการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยพบว่า จุดแข็งด้านบุคลากร ค่าคะแนนเฉลี่ยราย Criteria มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในปี 2567 ที่ไม่มีหลักสูตรใดได้รับผลการประเมินต่ำกว่าระดับ 3 (Adequate as Expected) ในทุกเกณฑ์ จุดเด่นที่ชัดเจนที่สุดคือ เกณฑ์ที่ 5 (Academic Staff) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสะสมสูงสุดที่ 4.03 และได้รับการยืนยันจากข้อมูลเชิงคุณภาพที่ระบุว่า “อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในศาสตร์ของตนเอง” ซ้ำถึง 10 ครั้ง แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องระหว่างข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (data triangulation) โดยเฉพาะหลักสูตร M.Ed.3 ที่รักษาจุดเด่นนี้ได้ต่อเนื่องทั้ง 3 รอบการประเมิน แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของระบบการสรรหาและพัฒนาอาจารย์ตามศักยภาพรายบุคคล โดย “คุณภาพการศึกษา” ไม่สามารถแยกออกจากคุณภาพของผู้สอนได้ บุคลากรสายวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญและได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จะเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนคุณภาพหลักสูตรให้

บรรลุตามมาตรฐานที่คาดหวัง (Harvey Lee, L., และ Diana Green, D., 1993) นอกจากนี้ บทบาทของ “Scholarship of Teaching” ระบุว่าอาจารย์ที่มีความรู้ลึกในศาสตร์ของตนเอง และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ (Ernest L. Boyer และ E. L., 1990) และบทบาทของผู้สอนและการพัฒนาบุคลากรเป็นปัจจัยหลักของคุณภาพการศึกษา ความเชี่ยวชาญของอาจารย์ส่งผลต่อคุณภาพหลักสูตร (วิโรจน์ สารรัตน์, 2560) ในด้านศักยภาพของอาจารย์ (Academic Staff) เป็นตัวชี้วัดสำคัญที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพ และหลักสูตรที่มีระบบพัฒนาบุคลากรชัดเจนจะมีผลการประเมินที่สูงกว่า (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2564)

2. ความท้าทายในด้านผลลัพธ์ (Output and Outcomes) และการสร้างคู่เทียบ แม้การประเมินในภาพรวมจะดีขึ้น แต่เกณฑ์ที่ 8 (Results) ยังคงเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (3.33) โดยเฉพาะในประเด็นอัตราการสำเร็จการศึกษาและความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นอกจากนี้ ข้อเสนอแนะที่ควรพัฒนาเร่งด่วนคือ การหาคู่เทียบ (Benchmarking) และการนำเสียงสะท้อนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาปรับปรุงหลักสูตรอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นจุดอ่อนที่พบซ้ำถึง 10 ครั้งเช่นกัน พบว่าการพัฒนาในระดับหลักสูตรยังขาดการเชื่อมโยงกับเกณฑ์หรือสถาบันที่มีศักยภาพสูงกว่าในเชิงเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับสู่ความเป็นเลิศ หากคณะควรวางแผนร่วมกันเพื่อให้ข้อมูลเชิงประจักษ์มาขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในภาพรวมมากกว่าการแก้ปัญหาเป็นรายหลักสูตร (บรรณกร แซ่ลิ้ม, 2567) สาเหตุของคะแนนหมวดผลลัพธ์ (หมวด 8) คงที่หรือคะแนนเพิ่มขึ้นน้อย มาจากการเปรียบเทียบผลลัพธ์กับต่างมหาวิทยาลัยมีเพียงการเปรียบเทียบด้วยเอกสารและตัวเลขเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ขาดนำข้อมูลมาจัดทำแผนพัฒนาหลักสูตรที่ชัดเจน พร้อมทั้งกำกับการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปตามแผนและระยะเวลาที่เหมาะสม ขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคู่เทียบถึงแนวทางการพัฒนาที่เป็นเลิศ และผลลัพธ์ใน requirement 8.4 ยังไม่เชื่อมโยงและไม่ปรากฏหลักฐานการบรรลุ ELO ที่แท้จริงใน requirement ที่ 4.5

3. ในปีการศึกษา 2567 ไม่มีหลักสูตรใดที่มีผลการประเมินต่ำกว่า 3 ในทุก Criteria เมื่อเทียบกับรอบการประเมินปี 2563 ที่มีหลักสูตรได้คะแนนในเกณฑ์ที่ 8 (Output and Outcomes) ต่ำกว่าระดับ 3 จำนวน 3 หลักสูตร และปี 2565 ที่มีจำนวน 4 หลักสูตร การที่ผลการประเมินในปีล่าสุดไม่มีหลักสูตรใดต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (Adequate as Expected) การวิเคราะห์จุดที่ควรพัฒนา (AFI) ที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ และการนำข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการประเมินแบบ Site Visit มาวางแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้หลักสูตรสามารถยกระดับคุณภาพจนบรรลุเกณฑ์มาตรฐานได้ การกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพของหลักสูตรตามเกณฑ์ AUN-QA ควรนำผลการประเมินมาร่วมวางแผนการบริหารจัดการซึ่งประกอบด้วย การอธิบายเกณฑ์และวิธีการเขียน Criteria 1-8 ให้ชัดเจนพร้อมยกตัวอย่าง ศึกษาแนวทางการตรวจประเมินแบบ Desktop assessment หรือ Site visit มีการจัดทำแผนพัฒนาหลักสูตรพร้อมตัวอย่างที่ชัดเจน จะสามารถทำให้หลักสูตรบริหารจัดการได้ดี และมีแนวทางที่ชัดเจน(วโรปภา อารีราษฎร์ และคณะ, 2568)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การสร้างระบบคู่เทียบ (Benchmarking) และเครือข่าย หลักสูตรควรหาคู่เทียบกับสถาบันที่มีศักยภาพเท่าเทียมหรือสูงกว่าทั้งในและต่างประเทศ โดยนำผลการเปรียบเทียบมาวางแผนพัฒนาต่อเนื่องอย่างน้อย 2 รอบการประเมินเพื่อให้เกิดความยั่งยืน มากกว่าการปรับปรุงเพียงปีต่อปี

1.2 การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ควรนำเสียงสะท้อนจากผู้บัณฑิตและศิษย์เก่ามาทบทวน PLOs อย่างเป็นระบบ เพื่อให้หลักสูตรตอบโจทย์สมรรถนะที่ตลาดแรงงานต้องการในยุคใหม่

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งถัดไป

2.1 การศึกษาผลกระทบของการนำผลการประเมินไปใช้ ควรวิจัยเพื่อติดตามผลว่า หลังจากหลักสูตรนำข้อเสนอแนะจาก Site Visit ไปปรับปรุงตามแนวทางที่กำหนดแล้ว ส่งผลต่อคะแนนการประเมินในรอบถัดไปและคุณภาพของบัณฑิตอย่างเป็นรูปธรรมอย่างไรบ้าง

เอกสารอ้างอิง

- บรรณกร แซ่ลิ้ม. (2567). แนวทางการพัฒนาคุณภาพพระดับหลักสูตรตามเกณฑ์ AUN-QA คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 43(1), 84-96.
- รัตน์ศิริ ทิวะสิงห์, มะลิวัลย์ ฤๅระพัฒน์, และสุพรรณิ พรหมเทศ. (2562). การพัฒนาระบบการบริหารจัดการองค์กรตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. *วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ*, 42(4), 110-120.
- วรปภา อารีราษฎร์, กฤตภาส วงศ์มา, วสันต์ ศรีหิรัญ, ณฤดี เนตรโสภา และมนต์ชัย เทียนทอง. (2568). รูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร ตามเกณฑ์ AUN-QA คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. *วารสารวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 5(2), 432-446.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2560). การบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- ศักดิ์ชัย ชัยเชื้อ, จตุภูมิ เขตจัตุรัส, และสิทธิพล อาจอินทร์. (2562). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 42(2), 75-88.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2564). รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: สมศ.
- AUN-QA. (2023). *Guide to AUN-QA Assessment at Programme Level (Version 4.0)*. ASEAN University Network.
- Ernest L. Boyer, E. L. (1990). *Scholarship reconsidered: Priorities of the professoriate*. Princeton University Press.
- Harvey Lee, L., & Diana Green, D. (1993). *Defining quality*. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 18(1), 9–34. <https://doi.org/10.1080/0260293930180102>